

安南風土話

N₂

安南風土話

An-nam phong thổ thoại

A.B. 483

天本居士

Thiên-bản cư sĩ

陳必聞畧編

Trần-bất-văn lược biên

~~黎朝中興讖歌~~

~~Lê triều trung hưng dãn ca~~

1a

黎	朝	中	興	識	歌
爰	羅	隄	媽	仇	枚
多	半	醜	情	期	返
醜	言	極	路	堪	垵
積	害	縮	欣	齡	棒
醜	涑	吐	彰	拱	醜
積	固	織	縮	殖	吏
註	云	襖	積	窖	縮
悻	繳	意	叻	如	前
希	特	台	迤	尅	辭
茹	後	黎	少	希	長
巴	霖	南	迤	黠	辭

英
繳
齡
欣
黎
空
治

爰
襖
襖
小
齡
少
朋
旦

奉	天	社	採	女	歌
爰	羅	隄	媽	奉	天
萋	摸	筆	摸	硯	朱
女	晷	黠	占	榜	蠅
功	沁	洩	拵	掩	朱
註	云	原	髡	術	朝
辰	噲	界	奉	天	府
縣	奉	天	社	鉅	茂
李	買	樹	廣	德	縣

黠
萋
茹
廣
希
噲

半
補
小
黎
德
茹

1b

Lê triều trung hưng dân ca

Em là con gái kể tho,
 Em là bán rau tinh cõ gặp anh,
 Rau ngon chẳng loạ be sánh,
 Đồ rách khéo vá hơn lành vụng may,
 Rau nhạt uống lớn cũng say,
 Đồ rách có chí vá ngay lại lành,
 Chiều chí vãn, áo rách khéo vá hơn
 lành vụng may, ý nói nhà tiên Lê
 làm vua được hai mươi chín năm, không
 bằng như hần Lê làm vua trường trị
 đến ba trăm năm mười bảy năm,

Phụng thiên xã thái nữ ca

Em là con gái Phụng thiên,
 Bán rau mua bết mua nghiên cho chõng,
 Nửa mai chõng chiêm bằng rông,
 Bội công tấm tước ven giồng cho rau,
 Chiều chú vãn : ngàyên tước về tiên nhà
 Lê, thì gọi là Phụng thiên phủ, Quảng
 đức huyện, Phụng thiên xã, đến đời vua
 nhà Lý mới đời Quảng đức huyện gọi

畧 會 固 絨
依 畧 芸 買 義
德 安 橈 噲 都 男
府 朗 萋 畧 社 子
奉 社 莒 廊 安 歌
天 廊 側 側 富 謠
社 意 半 村
辰 只 朱

咳 術 安 洵
姑 安 富 沁
扶 富 固 沫
駿 買 龜 固
包 英 四 芸
撐 辰 皮 糲
術 芽

固 固
咳 術 安 洵
姑 安 富 沁
扶 富 固 沫
駿 買 龜 固
包 英 四 芸
撐 辰 皮 糲
術 芽

小 註 云

廊 意 固 芸 燧 糲 麥 芽

建 安 省 產 物 有 名

擺 柑 大 同 茶 喻 鶻 毳 文 塗 句 山

又 歌 謠 云

油 泔 洵 泔 同 藻 凜 拱 如 罌 魔 琨 得

小 註 云 同 藻 凜 之 水
浴 之 卽 生 清 秀

2a

là Hoa - đức phũ, Phụng - thiên xã thi
 gọi là Ôn - lương xã, lương ấy chi
 có nghề giồng rau hươy lương bản, cho
 nên mậy gọi là Lương - Lương.

Nghĩa - đồ xã Ôn - phũ thôn
 nam tử ca dao

Hồi cô thất lừng bao xanh,
 Có về Yên - phũ mậy anh thời về,
 Yên - phũ có ruộng tử bê.
 Có ao tắm mát có nghề kẹo nha,

Giải chi văn :

Lương ấy có nghề nấu kẹo mạch - nha,

Hiền - an tỉnh sản vật hữu danh

Bưởi Đại - trà, gà Văn - cù,
 Cam Đông - dụ, vú Dõ - sơn,

Huyền ca dao văn

Dù ai xâu xi như ma,
 Cam nước Đông - lăm cũng ra con người,

Giải chi văn : Đông - lăm chi thủy,
 Dục chi tức sinh thành tử,

排 歌 叻 術 跡 霸

次 一 娑 主 清 葬
次 二 娑 次 巴 石
次 南 蜀 內 貢 崇
次 南 姑 霸 璫 東 安

中 洲 社

姑 覲 微 時 剪 草 歌 云

少 碎 拾 半 月 迎 昂
半 月 俗 噲 罟 馬 鏢

小 註 云 廊 中 洲 於 斯
坡 淹 姑 覲 割 鞞 邊 坡
淹 曉 覲 船 蠅 主 鄭 坡
漈 朱 絨 買 唱 勾 意 珍

食 品 上 進

茶 羅 敬 側 鱈 榜 漿 貧
漈 鯨 萬 雲 鮓 鮑 潭 漈

士 女 依 春

底 埃 徽 同 井 花 球
底 傷 底 女 底 愁 朱 埃

2b

3a

Bai ca noi ve tích giao

Thi nhât ba chua Thanh-hoa,

Thi nhi ba Bôi, thi ba Chach-Lung,

Thi tu Ha noi Cong-Lung,

Thi nam co do giao vung Dong-an,

Trung-châu xa

Co do vi thoi tien thao ca van

Cay cam ban nguyệt nghêh ngang,

Lam toi vi chu sua sang coi bo,

Ban nguyệt tục gọi là cái liêm,

Câu chú van: làng Trung-châu ở gần

bờ sông, co do cất ở bên bờ

sông, trông thấy thuyền rồng chúa Trịnh đi

chơi, cho nên mới hát câu ấy,

Thức phẩm thường tiên,

Dua La, ca Làng, gọi Bàng, tướng Bân,

nước mấm Vạn-vân, cá rô dâm Sét,

Li nữ hoai xuân

Đi về Dong-linh, Hoa-câu,

Đé thường đé nhỏ đé sâu cho ai,

底	底	愁	朱	容	往	來	
傷	底	女	朱	埃	紹	愁	
興	安	省	歌	謠	云		

媽	吱	甄	旦	茺	阻	吏
昧	吱	媯	旦	沛	阻	術

小	註	云	意	隄	媽	茺	羈
麻	群	紹	衽	甄	醜	隄	耜
沛	羈	麻	群	紹	於	余	媯
醜	如	芳	朱	穢	阻	吏	於
余	甄	羈	阻	術	於	余	媯

貴	物	貴	人
---	---	---	---

鶻	祖	猪	潮	蹄	幣	屯
存	古	庵	俱	行	善	

八	寺	翫	景
---	---	---	---

僂	包	厨	賃	小	迯	邑
師	迯	賃	畢	媯	迯	森
憫	朱	沒	旆	朙	堆	蘇
罌	禮	佞	貼	藪	睺	買
貼	厨	貼	像	像	買	姑
鐘	買	鐙	貼	論	論	軼

Đẽ sâu cho khách vắng lui,
Đẽ thường đẽ nhớ cho ai chiều sâu,

Không an ninh ca dao vẫn.

Gái chề chồng đến Bông giờ lại,

Gái chề về đến Búi giờ về,

Đời chừ vẫn ý nói con gái Bông đẹp,
mà con chừ lạy chồng xấu, con gái Búi
đẹp mà con chừ ở mấy vợ xấu như thế,
cho nên giờ lại ở mấy chồng cũ, giờ về
ở với vợ xấu vậy.

Quý vật quý nhân

Gà Cò, lợn Cò, vó Chờ - đôn.

Lợn Cỏ - am, cu Hành - thiện.

Nhập tục ngoạn cảnh

Vào chùa thấy tiền mười ba,
Chạy sư mười bốn vài giữa mười lăm,

Đuối cho một tháng đôi năm.

Trước là lễ Phật sau thăm vài giữa.

Vào chùa xem tượng mới tở,

Xem chường mới đức xem cô lợn chông.

嗷
沉
以
厨
修
悲
得
師
頭
續

空
旦
符
辰
修
辰
茹
修
茹
真
紅
慈
屠
沒
厨
朱
思
濁
愁
担

英
紅
神
修
塘
流
於
匹
修
異
菩
悉
浮
朱
蓮
符
相
師
師
齋

裊
摸
刺
悻
款
風
修
次
朋
拱
劫
吊
塌
救
糶
補
瘡
朱
膝
如

固
糞
戈
淩
進
貴
辰
帶
朱
媿
論
責
珍
福
隊
藩
師
六
朱
烤

甄
摸
汀
辰
匹
富
一
修
吊
敬
朱
吏
磋
以
姑
厭
術
瘡
以
師

論
英
浸
修
鮑
吊
次
而
修
吒
修
糶
嚼
朋
匹
姑
師
鄰
埃
肝

底
窖
塘
次
榦
矯
極
沒
瘡
朱

4a

Lộn chông có lầy anh không,

Đẻ anh mua côm mua hồng đến sâu,

Lênh đênh qua cửa Chấn-phủ,

Khéo tu thi nổi vung tu thi chơn,

Trong ba mươi sáu tháng tu,

Quãng nào phú quý phong lộc thi lăm,

Thi nhất thi tu ở nhà,

Thi nhì tu chợ thi ba tu chùa,

Tu nào cho bằng tu nhà,

Thờ cha kính mẹ cũng là chơn tu,

Cưu cho trọn kiếp bụi hồng,

Khéo giả lại trách nào lòng tu bi,

Dẫu xây chín bậc phủ đồ,

Chẳng bằng lăm phúc cứu cho một người,

Đoa cô đời gạo lên chùa,

Một cô yếm thắm bỏ bùa cho sư,

Sư về sư ốm tưởng tu,

Ôm lưn ôm lóc cho sư trọc đầu,

Đi lăm cho bụng sư đau,

Cho gan sư hóc như bầu đất giầy

師下

橫

梭

吃

絲

科

親

欄

森

余以

掙

歛

低

賊

得

羨

花

繞

哦

大

如

顯

窮

沒

得

最

齟

集

界

砧

固

撥

身

啞

繞

罍

吟

徐

業

界

秘

終

啞

饒

舉

辰

總

體

柑

妬

沒

賊

仍

縶

欺

冊

底

鄧

黏

裊

仍

意

快

進

窺

謠

拱

體

固

謁

憫

裊

縶

讀

史

縱

輻

傷

福

云

親

吟

啞

歌

味

拱

朱

渚

喂

聒

辰

更

辰

經

棧

沫

喂

恪

註

沛

歎

憫

巷

搔

吃

憫

林

隄

腮

媽

色

踈

理

女

界

瓢

浪

小

些

埃里

搔

山

聊

欺

錐

斃

雖

錢

貧

絡

絡

經

同

炭

48

Hôm nay mười bốn mai rằm,
 Đi muôn ăn oản thời năm mảy sáu,
 Lý hàng ca dao tổng tập đi hạ

Chẳng chua cũng thế là chanh
 Chẳng ngọt cũng thế cam sành chín cây,
 Buồn cho có đây có đây.

Sơn lâm chùa rề một cây nên rừng,
 Con si muôn nên thân người,

Lẳng tai nghe lấy những nhời mẹ cha,
 Giai thời giết gấm thêu hoa,

Khi vào canh gủ khi ra thêu thùa,
 Giai thời đọc sách ngâm nga,

Giúi mai kinh sử để chỗ đại khoa,
 Miếu mai nơi được nghiệp nhà.

Eniôc là mặt mặt đau là hiển thân,
 Bầu ời thường lấy bi cũng,

Euy rằng khác giống những chung một gian,
 Eui chú văn : ý nói người

ta phải thân yêu nhau,

Điện Bản, lục Lạc, vãi Đông - than,

5a

毛 摸 辰 渚 噤 唯 以 之
小 註 云 意 呐 物 薄 空 穢 摸

大 府 有 二 大 市 有 三
次 一 三 帶 次 而 快 川

處 處 南 一 處 平 培 類

慍 慍 祿 戡 處 兌 香 羅

鐘 慍 沈 慍 慍 會 柴 野

別 慍 慍 慍 慍 燻 塘 緋

埃 慍 慍 慍 慍 漆 絨 些

固 慍 慍 慍 慍 金 用 稜 准

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

昂 慍 慍 慍 慍 得 君 柴 穢

5b

Đã mua thời chỗ phân nân làm chi,
 Đều chú văn y' nói vật bạc không nên mua,

Đại phủ hiền nhị, đại thị hiền tam

Chi' nhất Tam - đại, thi' nhị Thôi - châu,

Hú' Nam nhất chỗ Bãng - bôi,

Hú' Bắc ~~châu~~ Châu - kham, xú' Doai Hiêng. ngạnh,

Bối Châm, nước Già, hội Chạy,

Hui thời vui vậy chẳng tây Dã - la,

Lũng lơ vãng què' soi thêm,

Chứng đũa bát ngát càng thêm bản long,

Giáo vãng bỏ đẫy kim nhung,

Biết rằng quân tui' có dùng ta chẳng,

Đến tăn thập thoang bóng giăng,

Đi đem người ngọc thung thảng chôn này,

Ở' đây gần bạn gần thầy.

Có công mai sát có ngay nên kim,

Y' nói mền người quân tui'

Giấu đầu những kẻ' ngủ thia,

Sang đầu những kẻ' say sưa lòi ngay.

Chức lâu mới biết đem đại

仁
琨
恚
淩
行
爨
京
術
值

固撐朱之
樹高
臧深半得
源功
色羞上蒲
姉該
娑值

得拱德
少欺
臧陶
洪鑿
啞思
齋空
花得
飽都
翁聰
翁

浪蘿底
妾拖
搭埃
固固
意沛
貼得
体琨
於京
圻
圻

別辰
齡負
泓埃
怒麻
菓云
水齣
齣拱
体媵
於
縹吏
縹

買撐
賢喂
紺箕
被甕
固註
飲間
固贊
拱坤
姉
甕麻
甕

數
樣媵
松如
尚箕
為甕
小些
世埃
極歷
媵
悵樓
甕馭

制
吒
妾
滝
為
吊
極
姉
圈

Chơi lâu mới biết rằng người có nhân.

Cây xanh thì lá cũng xanh.

Cha mẹ hiền lành để đức cho con.

Chàng ơi phụ tiếp làm chi.

Chiếp như còm người đồ khi đói lòng.

Núi kia ai đắp nên cao.

Lông kia bề nọ ai đào nên sâu.

Vì đâu mà có giếng thẳm.

Vì đâu có quả có mâm bán hàng.

Biểu chí văn y nói người

ta ảm thủy phải tu nguyên.

Chè gian chường cười chường công.

Nào ai có chường người không bao giờ.

Chẳng thơn cũng thế hoa nhai.

Chẳng lịch cũng thế con người thủng kính.

Em khôn em ở trong bô.

Chi đại chi ở kính đồ chi về.

Trần đầu bước ngõ ông cai.

Khuyên đầu mà lại đeo tai là nghề.

Ngựa đầu bước ngõ ông nghề.

鵲	鳧	嘅	於	頭	埃	翁	該
蹠	指	誓	諾	碧	嫩	撐	停
於	饒	朱	論	死	生	拱	妻
油	吞	高	波	疆	溟	濛	料
固	鞞	朱	論	心	情	夫	春
固	卒	色	玉	約	鑽	誓	分
固	麻	隔	阻	江	溪	拱	魚
固	男	固	女	時	買	緘	鯽
群	款	竹	皓	買	輒	勻	鯽
醞	固	吞	買	挽	勤	嫩	春
咄	群	半	群	英	群	徐	春
除	姑	間	醞	事	坤	當	沁
渡	世	瓶	醞	奶	被	邊	沁
	濃	埃	醞	朝	空	醞	膺
	姘	埃	醞	英	徐	膺	庄
	姘	埃	除	特	膺	膺	怵
	唵	藥	鞞	除	鞞	渡	康
	船	喂	固	怵	康		
	辰	沒	脍				船

Gà đầu gáy ở đầu hè ông cai,
 Chi' thể nước biển non xanh,
 Theo nhau cho trơn tu' sinh cũng đanh,
 Giới cao bé' rộng mênh mông,
 Ở sao cho trơn tâm tinh phu thể.
 Trích đá' ngọc ước vàng thể.
 Dù mà cách trở giàng khe cũng liễu,
 Có nam có nữ thi' mới nên xuân,
 Có xôi có thịt mới năm nên phần,
 Có tre có trúc mới uẩn nên căn câu rô,
 Con giới' con nước con non,
 Con cò bán rượu anh con dạy sữa,
 Chè gian ba sự' khôn chừa,
 Rượu nồng giê' béo gái vừa đường xuân,
 Dó' ai năm vòng không đũa,
 Du con không hát anh chừa rượu tằm,
 Dó' ai chừa được rượu tằm,
 Chừa ăn thuốc chín chừa năm ngũ chung,
 Truyền ời có nhớ bên chạng,
 Bên thời một giá' kháng kháng nhớ truyền.

6b

色	女樽愁	埃吊頽	如竈飪	女吏極	藥掬憫	牢吊啞	蓮
色	愁挑	頽裊	飪鉢	吏	掬	竈	鑿
小	註	云	意	女	得	知	已
燻	曉	腋	麻	悟	余	吞	錡
仍	錡	麻	錡	余	得	錡	錡
暑	得	錡	子	腕	強	丁	寧
油	嚙	君	子	於	朱	賢	錡
特	恆	憫	媯	極	煩	憫	錡
猪	媯	喂	媯	裊	裊	民	催
媯	賒	油	賒	默	容	麻	高
	裊	容	特	特	襖	堆	高
	功	鞋	覲	梗	摺	椅	高
	罍	碎	梗	默	摺	摺	高
	碎	躑	默	媯	被	群	錡
	吃	於	如	如	穿	吃	錡
	悲	擺	於	於	花	蓮	梗
		爨	碎		余	英	

7a

Nhớ ai như nhớ thuốc láo,
 Đã chôn điếu xuống lại đào điếu lên,
 Pâu riêng bữa chẳng muốn ăn,
 Đã bưng lạy bát lại giã xuống mâm,
 Cứu chủ văn y nói nhớ người tri kỷ.
 Ông giã má then máy giới,
 Soi giồng má then máy người trong giồng,
 Bát bay văng lại ra văng,
 Những người quân tử gia cang tỉnh ninh,
 Khuyên chàng ăn ở cho hiền,
 Chớ lo muốn vợ chớ phiền muốn con,
 Mẹ đi con chẳng lấy dân,
 Dữ xa dư gần lấy khách mư thời,
 Lấy khách được mặc áo dơi,
 Được đi hai đò được ngồi ghé cao,
 Công tôi gành gành gông gông,
 Giở ra theo chông bẫy bị cơn ba,
 Cờ ở cũng mẹ cũng cha,
 Mẹ cha nâng nước như hoa trên nganh,
 Bày giờ tôi ở máy anh,

英	貧	顏	色	英	情	負	碎
英	坦	醜	攤	極	穢	坳	靴
底	多	裊	媠	辰	碎	裊	罍
	英	辰	裊	媠	隔	淹	
	碎	裊	靴	紳	圻	英	
	得	歪	吏	半	幣	吞	
固	埃	別	貼	別	得	辰	摸
	錢	鎖	摸	倍	摸	鑽	
摸	菱	范	瘳	摸	娘	謹	魚
	錢	鉗	摸	特	鮎	鮮	
摸	菱	買	梅	摸	得	弩	囊
	鑽	辰	此	炤	此	炭	
鐘	嗚	此	嗜	得	頑	此	啞
	膾	脛	罟	膾	啞	制	
膾	仁	掩	豆	掩	蘆	掩	茄
	膾	些	辰	豆	色	繞	
些	多	些	梅	術	如	炸	枯
	膾	些	多	造	樓	捕	
底	朱	些	吏	以	務	膾	甌
	纛	時	捋	禮	罍	吟	

Anh tham nhân sắc anh tình phục tôi,
 Đất đai nặn chàng nên nôi,
 Anh đi lấy vợ thời tôi lấy chồng,
 Anh thời lấy vợ cách sông,
 Để tôi lấy chồng giữa ngõ anh ra,
 Người giữ lại bán chợ giới,
 Có ai biết của biết người thời mua,
 Tiền tình mua với mua vàng,
 Mua rau muốn hèo mua nạng ngăn ngõ,
 Tiền chi mua được cá lóc,
 Mua rau mời hái mua người nỏ nạng,
 Vàng thời thú lừa thú than,
 Chàng kêu thú liêng người ngon thú nhồi,
 Chàng giồng là thàng ăn chơi,
 Chàng hai giồng dậu giồng khoai giồng cà,
 Chàng ba thí dậu dậu già,
 Ca đi ta hái về nhà phối khô,
 Chàng tu đi tầu trâu, bò,
 Để cho ta lại làm mua thàng năm,
 Lớn ngày đông hùa ra ngắm.

墨 術 愜 台 崇 得 些 功 辰

撼些 擗稅 悒末 沒佳 策祠 朱迺 竈如 双沛 莪沒 些

仕 竈些 概術 瀝度 策台 祠功 膈外 術異 竈芳 閤來 貽

些 捻辰 几阻 屯群 沒拈 固者 旦甶 挽意 以如 主徃 別

機些 碼授 買以 迺拈 吏禮 仕朱 銹些 瀝如 勞異 客買

木 多 緘錢 乘禮 滿辰 辰朱 些 綵鏤 銹舂 勤貽 異些

綵 授欺 裊衝 鞞竈 高濕 底綵 色挽 擗枯 意緘 錢些 旦

色 旦 概 渫 禮 閑 些 煇 取

Bao giờ mọc mầm ta sẽ vớt ra,
 Gánh đi ta ném ruộng ta,
 Đến khi nên mạ thì ta nhổ về,
 Lầy tiền nước kẻ cấy thuê,
 Cây xong rồi mới trở về nghỉ ngơi,
 Cỏ lúa làm đất sạch rồi,
 Nước ruộng với nước cơn đò một hai,
 Cao thời đong một gầu giai,
 Lúa thấp thời lại đong hai gầu sòng,
 Để cho lúa có đong đong,
 Bây giờ ta sẽ giả công cho người,
 Bao giờ cho đến tháng mười,
 Ca đem kiếm hái ra ngoài ruộng ta,
 Gặt hái ta đem về nhà,
 Phơi khô quạt sạch ấy là xong công,
 Y nói nhà làm ruộng phải
 nên cần lao như thế,
 Tiền của là chủa muôn đời,
 Người ta là khách vắng lại một thì,
 Đến ta mới biết của ta,

軒	森	辭	斃	別	畧	賄	埃
鞫	色	生	罍	劫	能	剝	錢
固	吞	吏	扒	色	凡	空	行
	空	錢	難	格	橫	根	
	錢	辰	仕	鄰	畧	色	

富	川	縣	良	舍	社	童	謠	歌	云
俗	噲	節	量	蝮	翁	神	蝮	局	雛

羸	翁	耳	麻	裊	娑	聞	雛
	蝮	隄	蝮	坤	吞	局	
娑	翁	耳	保	底	麻	餒	
	聞	打	蕘	枕	培	棟	焯
娑	翁	耳	被	哭	被	怗	
	聞	保	底	枕	朱	側	僵

俗	傳	吏	固	勾	浪
---	---	---	---	---	---

瞠	棍	櫂	辰	掘	朱	餘	
	進	腦	匹	咄	吃	辰	術

建	洲	社	古	辰	童	謠	歌	云
---	---	---	---	---	---	---	---	---

猪	創	時	蒲	育	攢	歌	杼	鮒
	膾	鮓	炆	最	羹	杼	鮓	
	沒	錢	罍	珍	進	汁		

Nghĩm trăm năm trước biết là của ai,
 Đã sinh ra kiếp hay chời,
 Sao giới loại bặt vào nơi không tiền,
 Không tiền ngôi góc cây đa,
 Có tiền thời sẽ lẩn la vào hàng.

Thú. xuyên huyện Lương-xá xã đồng dao ca vãn.
 Cục gọi làng Lương thồ ông thần rấn cọc đười.

Ông Văn mà lạy bà Văn,
 Dẻ ra con rấn thần - lẩn cọc đười,
 Ông Văn bảo đi? mà nuôi,
 Bà Văn đánh chềl đem vui đờng gio,
 Ông Văn vừa khóc vừa lo,
 Bà Văn bảo đi? đem cho làng riêng,

Cục truyền lại có câu rằng:

Cun cút thời vub cho xa,
 Mông mười tháng ba giò~ cha thời về,

Hiền - châu xã cở? thời đồng dao ca vãn

Làng ngày bỏ dục chằm chanh
 Cưa gói cá chấy tời canh cá chấy,
 Cbô! tiền là chín mười thùng,

媿	媿	媿	餽	黜	蒸	空	錢
啲	哂	唵	禳	鈞	棋	棋	暗
固	固	錢	過	款	得	侯	挑
固	芑	固	檝	萬	得	得	之
燦	婦	箕	油	官	萬	賤	占
鼓	被	粘	固	曉	埃	罍	箴
碎	燦	朧	蠶	畢	特	蠶	罍
淫	朧	歆	迤	辰	特	禮	碎
辰	朧	湄	森	默	吞	湄	恚
辰	碎	湄	辰	也	固	湄	啞
	空	固	辰	默	吞	碎	
	禪	吞	嫩	吞	除	湄	
	淫	邁	停	爆	瀟	恚	
	媿	湄	沫	朱	被	湄	
	媿	湄	腦	衿	固	默	
	英	湄	劓	衿	猪	湄	
		湄	腦	甚	空	媿	
		湄	奇		被	賢	
		湄	辰		罍		

Mẹ con nhìn đôi búi chông không tiền,
 Tay mang túi bạc kê kê,
 Nói quây nói quây người nghe âm âm,
 Có tiền chán vạn người hầu,
 Có bạc có dẫu chán vạn người khêu,
 Chỉ kia có quan tiền dài,
 Có bị gạo nặng coi ai ra gì,
 Có giăng mười bốn được tám,
 Có giăng hơn năm thời được lúa chiêm,
 Giới mùa thì mặc giới mùa,
 Chông tôi đi bữa đã có áo tôi,
 Giới mùa thì mặc giới mùa,
 Tôi không có nón giới tôi tôi ra,
 Lấy giới đưng nắng chớ mùa,
 Dâm dâm man mắt cho vừa lòng tôi,
 Bông chín tháng chín có mùa,
 Thời con đi bốn về trưa mặc lòng,
 Bông chín tháng chín không mùa,
 Thời con bán cả cây bừa con ăn,
 Anh em thời thăm là hiện.

饒
花
輪
嚮
花
蕪
意
涓
唯
蕪

意
錢
蓮
於
沒
蕪
麻
蕪
拍
絲
白
遂
默
鑽
吞
羹
拱
飛
空
亭

訣
術
仙
安
空
裊
蒙
規
紅
靱
撈
得
攝
蘇
殘
換
符
空
埃
蘭

絨
暴
罍
几
甌
極
像
訶
核
仍
拱
連
術
像
蠅
的
荼
徽
如
渡

錢
粘
粘
傷
几
麻
屬
棟
裕
規
老
几
歛
如
祖
規
禡
如
俚
杜

銅
術
蕪
蒲
傷
甌
裊
緣
甌
緣
翁
緣
趨
緣
如
緣
矩
住
空
空

沒
孟
錢
舟
蕪
趨
趨
嬌
群
緣
群
緣
群
緣
群
緣
群
緣
儻
船
船

黝
蕪
永
姊
屬
屬
屬
屬
屬
屬
如

Bởi một đồng tiền nên mất lòng nhau,
cánh về gạo bạo về tiền.

Làm tiền làm gạo là tiền trên đời.

Giấc bỏ thường kẻ ăn đong,
Vàng chông thưng kẻ năm không một mình.

Di đầu mà chẳng lấy chông.

Chi em lấy hết chông mông mà gạo.

Còn duyên đong của kẻ chông.

Hết duyên ngồi gốc cây hồng nhạt hoa.

Còn duyên kẻ những giai thơ.

Hết duyên ông lão cũng vô làm chông.

Còn duyên kẻ đon người đũa.

Hết duyên đi sớm về trưa mặc lòng.

Còn duyên như tiếng thơ vang.

Hết duyên như thơ ông tằm giới mùa.

Còn duyên kẻ cá chọn canh

Hết duyên củ ri giữa hành cũng nhai.

Trong tranh như nỏ không quai.

Như thuyên sông lái như ai không chông.

Chuyên không đở bìn lan đình.

98

些	空	些	决	裊	躬	麻	催
飄	切	飄	芒	啣	是	非	醒
補	空	固	齣	裊	齣	心	醒
極	猶	仙	祝	戰	包	桃	尋
得	多	辰	惜	啣	鞞	辰	能
停	極	茶	極	戰	能	醒	能
怙	傷	極	忤	鞞	固	多	慧
且	稜	固	脉	墜	外	聰	空
庫	勳	渚	燦	辰	裊	色	躬
旦	啣	啞	辰	辰	末	啞	啼
旦	如	隄	少	辰	過	吏	埃
	快	埃	極	極	承	慙	
	埃	啣	難	固	拖	如	
	欺	霸	紺	極	埃	埃	
	欺	患	吊	鞞	補	勞	
	欺	辰	辰	轉	牢	於	
	欺	打	辰	撫	鞞	於	
	欺	慍	汽	辰	弼	於	
	欺	紕	辰	極	埃	於	
	欺	庫	辰			於	

Ba không ta quyết lấy mình mà thôi.
 Deo bầu mang tiếng thị phi,
 Bầu không có nước lấy gì làm say,
 Bay tiên chước chén nước đào,
 Bỏ đi thì tiếc uống vào thì say,
 Chẳng chê chẳng chén sao say,
 Chẳng thưởng chẳng nhớ sao hay đi tìm,
 Rừng có mành vách có tài,
 Người trong chùa to người ngoài đá hay,
 Nói nhời thì nhớ lấy nhời,
 Dường như con bướm đậu nơi lại bay,
 Yêu ai thì nói quả uìa,
 Ghét ai nói thiếu nói thừa như không,
 Khi giàu chẳng có đồ ai,
 Đến khi hoạn nạn chẳng ai đồ mình,
 Giàu thời cơm gạo bỏ lao,
 Khó thời đánh tiền thuê lão cầm hời,
 Khi vui thì vỗ tay vào,
 Đến khi te ngắt thì nào thấy ai,
 Lúc khó thì chẳng ai nhìn,

旦	欺	杜	狀	於	新	英	媿
趨	文	詩	賦	六	極	能	雙
屬	術	廊	活	學	耕	朱	蓮
	斲	時	擗	國	噪	同	
	諾	媿	衽	策	崇	於	
	屬	禡	辰	媿	掛	添	
	禮	媿	吏	衽	錢	趨	

10 a

小 註 云 意 訥 學 經
不 明 不 如 歸 耕 經

於	斯	厨	風	景	每	塘	年
稱	斯	僭	染	錄	榮	每	織
能	稱	於	弓	紕	弓	金	
	於	契	繩	趨	尋	僭	
	能	涓	辰	卒	稽	塘	
	趨	能	吏	貼	常	貼	
	強	齋	辰	吏	強	派	
	倘	花	崖	辰	吏	貧	
	桃	齋	辰	桃	吏	派	
	欖	特	曠	辰	碑	空	
	重	得	如	体	重	身	

Đến khi đồ trang chín nghìn anh em,
 Văn thơ phi lục chẳng hay,
 Đi về làng nước học cấy cho xong,
 Lớn ngay vài quốc thăm đồng.
 Hết nước em lấy gấu sông đồng lên.
 Hết mà thời em quấy thêm,
 Hết lúa em lại lấy tiền đi đồng,

Điều chú văn : ý nói học kinh
 bát mình, bắt như qui canh.

Gân chưa phong cảnh mọi đường,
 Ở gân thợ nhuộm về vang mọi mầu,
 Cày cấy cái chi' cái kim,
 Cày cấy thuốc vài đi tìm thợ may,
 Năng mùa thời tốt lúa đường,
 Năng đi năng lại xem thường xem khinh,
 Càng thăm thi lại càng phai,
 Choang thoang hoa nhai thi lại thơm lâu,
 Dao thăm thi dao lại phai,
 Bỏ nấu giải năng thi mãi không đi,
 Trong người như thi' trong thân.

106

輕	趨	輕	吏	如	吝	膊	稅
路	坤	辰	心	性	在	恚	坤
鼓	罍	啞	諾	坤	用	買	命
	鼓	坤	辰	安	基	圖	
	賤	掩	損	工	夫	碾	
	賂	褐	意	罍	賂	喂	
裊	沛	鼓	癸	困	碎	聶	塘
	鳩	坤	坤	奇	術	氈	
坤	旦	尽	筭	取	梗	拱	坤
	鳩	坤	豆	鑿	如	官	
韜	坤	尋	姤	媽	頑	尋	鼓
	金	鑽	埃	女	挽	勾	
得	坤	埃	女	啲	饒	碾	啞
	媿	媿	半	紕	半	絲	
奔	蒞	洩	坡	半	院	淹	洩
	淹	洩	別	包	禿	泔	
尚	匹	位	別	萬	吊	椽	
	吊	如	英	秀	覺	低	
	憫	迎	辰	北	棊	橋	
憫	隄	能	字	辰	忤	裊	柴

Thỉnh đi thỉnh lại như lần tròn quang.

Khôn thì tâm lĩnh tại lòng.

Loa là uông nước giữa dòng mỗi khôn.

Chông khôn thì nôi cơ đồ.

Chông đại lương tổn công phu năng mình.

Cửa re' ấy là cửa ối.

Lấy phải chông đại khôn lời thắm đượm.

Chim khôn khôn cả về lòng.

Khôn đến tận lòng người gánh cũng khôn.

Chim khôn đầu óc nhà quan.

Giãi khôn tìm về gái ngoan tìm chông.

Him vãng ai nữ uẩn câu.

Người khôn ai nữ nói nhau nặng nhói.

abe em bán chi? bán tơ.

Buôn ngọn sông Bơ bán ngọn sông Chao.

Sông Chao biết bao giờ cạn.

Núi Ba - vì biết vạn nào cây.

Nào nhà anh tú đầu tây.

Buôn sang thì bác câu kiều.

Buôn con hay chú thì yêu lấy thầy.

懃

翰

坤

翰

妯

賢

徒路

酬

酬

賢慙囚

幅癘得

切邊春

遂淩麻

連英學

路吏

學

如趨

聖專

洵愚得

斯憫

榴余

吝洵

鬚洵

硯懷

學傲

黻

拱臣

冊朱

澆得

余細

極托

裼余

奇甚

奇巧

哂

裊

新更

讀裊

沁余

於眩

埃極

渚裼

秀

筆意

渚

空

拱

埃

聃

鑄於

辭沒

贅埃

辭渚

貧英

巧云

喂

損

箕

聰

蟻坤

臣朋

花坤

沒箕

極為

術註

埃

駿

聊

得

空

得

媽

貧

貧小

賤

小註

更

41 a

Hoa ai đọc sách thành hiền,
 Lắng tai nghe lấy cho chuyên ần căn,
 Hoàng vãng tâm niêc ao tu,
 Người khôn ở mấy người ngu bực mình,
 Đa năm ở mấy người dân,
 Không bằng một lúc tôi gần người khôn,
 Hoa thơm ai chẳng muốn đeo,
 Người khôn ai chẳng nung niu bên mình,
 Biết năm chưa về mấy xuân,
 Gai kia chưa về mấy lần đũa dâu,
 Chẳng tham ruộng cả ao dâu,
 Tham vì anh tú dâm râu mã hiền,
 Chẳng tham ruộng cả ao liền,
 Tham về cái biết cái nghiên anh đồ,
 Cửu chí văn y nói mên học tro.
 Đại ới chỗ lấy học tro,
 Đại lưng tôi vài ần no lại năm,
 Cửu chí văn y nói không muốn lấy học tro,
 Canh một gion của gion nhà,
 Canh hai giết gửi canh ba đi năm.

之英場兌躡酸庄尼之

南以試酪生包婦名柴處鞋沼椒登源能陵淮蠅罍

更酬科題懺英叨成會西移依胡調霄愜霽升鏤鼓

迎群翺翼羨朱意學銖湖漢瀆被移波固熯春效空

趾學希炆叱被云勤拱磁移坦切穢霸已湿玉刺鳳

罰趨枚炆功糶註軼愜拱躡移稔饒戈知烟得趣繪

更弘女錯補駁小嘯極靖沼躡嬰包胎得院枕蚪鷺

呈榜錢極沼耕晦埃禛

116

Canh tu bước sang năm,
 Bình chạng rày học còn năm học,
 Nửa mai vua mở khoa thi,
 Búng vàng chơi chơi kia để lên anh,
 Bỏ công cha mẹ dăm danh,
 Bùn lũng gạo bị cho anh vào trường,
 Bồi chí văn ý nói rõ
 chông cần học thành danh,
 Chẳng vui cũng về học thầy,
 Chẳng trong cũng về Hồ Tây lái loài,
 Ruột chân đi hán đi hái,
 Ruột chân đi đất chỗ hoài ruột chân,
 Bả già đeo bị hồ tiêu,
 Lòng bao nhiêu tuổi nhiều điều đáng cay,
 Đêm qua chớp bể mùa nguồn,
 Hối người tri kỷ có buồn hay chẳng,
 Ngọn đèn thấp thoáng bóng giảng,
 Đi đêm người ngọc thương trăng chổi này,
 Ngồi trong cửa sổ chạm rỗng,
 Chân loan gói phượng không chổng ra chi,

竟

巢

塗

策策

紂

策

英

茶

廊

彡

色

崇

韶

洮

洮

洮

洮

洮

洮

洮

極

辰

蓮

英

洮

色

色

色

色

色

色

船

板

飭

底

馮

觀

尚

底

矯

忸

慢

辰

湟

互

齏

澆

意

蓮

矜

壑

彡

彡

擲

色

些

等

坡

澆

饒

輝

策

群

時

極

辰

堆

罍

澆

院

屢

罍

罍

罍

罍

船

嬌

色

襖

群

如

襖

茶

屢

12 a

Chàng chèo thi thuyền chàng đi
 Thuyền thi đũa nát ván thi đũa long,
 Đòi ta găng sức lên gênh,
 Em ra tiếng mũi đẽ anh chèo bèo,
 Sông Bồ, sông Mã, sông Thao,
 Ba ngọn sông ấy đổ vào sông Kim,
 Rủ nhau lên núi ba - vi,
 Lạy bốn hồn đai tế kê chân giường,
 Kêu chân giường lếch kê lếch chân giường,
 Kêu còn đi nhớ về thường,
 Một ngay đứng mạn thuyền nông,
 Bốn hồn chín tháng đứng trong thuyền chài,
 Dục con lạy đức chông khôn,
 Như lọ vàng còn anh chôn đầu giường,
 Anh khôn mà vợ anh đần,
 Lạy ai đai thách xa gần cho anh,
 Bồ dục chàng đôn thi năm,
 Chè đầu tên chú chú lăm ăn chè,
 Lắm thời chàng giậm bưng ai,
 Gm thời thi nhất thi hai trong lạng,

憫	幅	翰	麻	極	吶	罍	噤
沒	趨	唛	具	極	魔	吊	吊
梅	向	耜	朱	當	靴	韜	
	霖	盜	吐	極	差	盜	
	愈	饒	蓮	尚	梅	茶	
	五	巳	院	竈	溪	些	甍
	竈	溪	沁	沫	悵	愜	
	躡	蓮	椽	擺	梅	花	
趾	竈	竈	茄	梅	慈	尋	春

慈 尋 春 苒 罍 翹 碧
 姑 固 鞅 英 拱 惜 台

鞞	巳	銅	沒	禡	朝	駭	空
	英	空	晦	仍	得	群	
如	悲	禱	掩	色	固	鞅	
	鷗	色	篋	如	鮎	喂	鈞

鮎 喂 鈞 別 覺 麻 捧
 鷗 色 篋 別 裸 吊 罍

色	惜	台	曷	鞞	鼻	銀	苔
	扞	浩	濁	吏	揮	炭	
	惜	台	椽	鞞	榛	沉	

126

Bước mình mà chẳng nói ra,
 Chườn đi ăn cỏ chẳng ma nào mời,
 Lượn giai cho đứng nên giai,
 Chợt thườn đản giở chẳng sai đản nào,
 Quố nhau lên núi hái chè,
 Hái năm ba ngọn xuống khe ta ngồi,
 xuống khe tám mál nghỉ ngơi,
 Greo lên cây bưởi hái hoa,
 Bước xuống ruộng cấy hái mụ làm xuân,
 Nụ tám xuân nở ra cánh biếc,
 Gõ có chông anh cũng tiếc thay,
 Ba đống một mớ giầu cây,
 Sao anh không hái những ngai còn không,
 Bây giờ em đả có chông,
 Như chim vào lồng như cá cắn câu,
 Cá cắn câu biết đâu mà gỡ,
 Chim vào lồng biết thú nào ra,
 Giếc thay hạt gạo trắng ngần,
 Dã vô mước đực lại vẫn than rơm,
 Giếc thay cây gổ lìn chim,

枕	以	榻	柄	朱	蔓	俶	躑
些	蔓	躑	辰	默	蔓	躑	蓮
底	提	俶	窰	些	躑	蓮	躑
仍	惜	台	樣	桂	紳	棱	躑
嚼	朱	繩	僅	繩	佯	俶	夫
料	坦	髻	掩	樣	肯	境	夫
此	得	粗	俗	叻	調	兀	奸
雖	沙	躑	粹	窰	翹	荼	奸
辰	躑	朱	蕪	拱	怗	浪	饒
辰	啞	叻	空	洪	錢	摸	饒
	啞	麻	叻	朱	被	恚	則
	叻	得	極	指	旦	些	則
	揀	蓮	既	貼	賒	能	則
	邊	邊	東	動	邊	西	末
	浪	叻	帝	仍	低	別	末
	由	埃	叻	東	叻	西	末
	些	拱	凭	如	樣	蓮	棱
	由	埃	叻	我	叻	迎	躑
	些	拱	凭	如	錄	匹	躑
	又	安	省	歌	謠	云	

13 a

Dem lam coc giâu cho bin nó leo,
 Bin leo thì môt bin leo,
 Ca tê nó xuong ta heo lên trên.
 Giéc thay cày què giữa rừng,
 Dê cho thàng Mân, thàng Mông nó leo,
 Dắt rắn giông cày khàng khieu,
 Những người thò tục nói diều phướn phêu,
 Sa chân trót xuong ruộng dưa,
 Dâu ngay cho chét cũng ngộ rừng giâu,
 Nhói nói không mắt tiền mua,
 Lêu nhói mà nói cho rùa lông nhau,
 Nói người chằng nghĩ đến ta,
 Chử sô lên gáy đem da hay găm,
 Gió bên đông đông bên tây,
 Quy rằng nói đặng những đặng biết nói,
 Dù ai nói đông nói tây,
 Chử ta cũng sống như cày trên ruộng,
 Dù ai nói ngả nói ngừng,
 Chử ta cũng sống như kiêng la chân,
 Nghĩ - an tính ca dao văn

制
軾
清
媵
唯
滄
尼
懸
迎
淹

紅如湖拱驢三英罌脯咧吳淹香厨
台二譚媵糧戈

茶欫江圖駟厨穷成揜媵淹摸旬方擦罌朱柴遣娘

買跌媽基庸固諒生醜啞觀彭沒罌捌於板連扒共

燭姊正妥固氏處媵瓢謁彭想棍擗躡茀剷渡官馳

綠固四以登蘇蓮博拚情鑽思厨驕船行術待吳船

鮎疎耨饒同娘埃功弼愠梗齟色噫窳姑英船船隻

盧
返
固
惜
憐
臆
呶
責
揀
群

Bà lục nãi mây đưa hồng,
 Lo thơ có chí mắt chông như chổi,
 Giãi tũ chính gãi giang hồ,
 Gặp nhau làm nổi cớ đồ cũng nên,
 Dông đặng cớ phở Hry - lia,
 Có nang Cỗ thi cớ chừa Cam - thanh,
 Di lên cớ Lang cũng anh,
 Trẻ công bác, mẹ sinh thành ra em,
 Cay cầm bầu rượu năm năm,
 Bài vui quên hết nhời em giỡn giỡ,
 Gánh vãng đi đờ[?] bóng Ngô,
 Đêm năm tu hương đi mô sông Thuồng,
 Vao chừa thấp mắt tuấn hương,
 Biêng khảm tay vái bên phường chừa này,
 Trường thuyễn chân giỡn dịp ba,
 Trách cớ hăng trượng ở ra hai lòng,
 Ông vô dể gở[?] cho giỡ,
 Dông thuyễn tời bên nước thầy, mẹ sang,
 Thuyễn lớn quan bắt chớ hương,
 Bên chiếc thuyễn nhỏ cũng năng qua sông,

朱

灰

猪

帽

柴

嫩

場

嫩

平

曉

沉

貼

停

橋

進

猪

除

掩

罍

厨

低

靴

之

戰

澆

吹

隗

高

栏

英

慢

尋

甯

沛

銅

韃

英

禱

霄

戈

饒

擺

少

趁

坡

哭

穷

嫩

木

蟬

妥

趁

帝

祇

沒

橋

碾

悲

尚

霄

返

返

賊

罍

濕

哨

丐

浩

瀟

英

枚

彈

襖

砵

半

沒

梗

拖

蝱

下

色

癩

生

沛

洛

顛

餒

趾

竹

娘

啞

吞

低

柑

灰

銅

欺

英

徐

天

些

捕

喂

碎

驚

遙

術

趁

趁

徐

憫

拱

補

岐

橋

巴

吊

球

霽

泣

堆

隗

吞

顛

粘

娘

英

英

英

掩

柑

戈

霽

如

底

梗

底

Chỗ năng anh đứng anh trông,
 Muốn ăn mở nơi mặt chim
 Anh cũng lặn đấm đi tìm của cho,
 Bỏ tay lấy tay sao đánh,
 Em chề cam đánh lấy phải quít hơi,
 Quít hơi bán một đồng mười
 Cam ba đồng một quít ngồi tro tro,
 Nào khi gánh nặng anh chớ,
 Qua cầu anh đỡ bây giờ em quên,
 Mùa hè trong núi mùa na,
 Mùa khắp thiên hạ mùa qua chưa thấy,
 Đãi ta đãi gặp nhau đây,
 Như con bọ gậy gặp bầy cỏ non,
 Giỏi ỏi sinh giặc làm chi,
 Để chông tời phải ra đi chiến trường,
 Con cò lặn lội bỏ sông,
 Gánh gạo đưa chông tiếng khóc nỉ non,
 Nặng nề mũi còi cũng con,
 Để anh đi cấy nước non cao bằng,
 Anh đi tước chúa mọc măng,

英	術	竹	屯	高	平	茂	栲
英	英	矜	禮	蕭	放	禱	同
英	術	矜	屯	蕭	輝	鼓	栲
時	巴	解	鎮	守	固	弔	官
時	時	更	店	最	攬	屯	官
啞	啞	栲	我	楷	留	從	埃
霽	埃	甘	苦	喫	蓮	岸	埃
霽	埃	喂	停	裊	向	悵	寐
吟	輪	辰	拱	柴	朱	飼	慧
吟	柴	帖	罌	朱	帖	喂	慧
碎	鐘	殺	碎	補	碎	動	台
碎	矜	隄	帖	極	朱	鼓	台
清	一	柴	罌	尚	傘	碎	茂
清	閱	高	事	尚	仙	圓	茂
啞	啞	無	如	啞	處	蓮	茂
啞	結	埃	凶	啞	虧	兌	矜
啞	悞	辰	回	主	輝	辰	矜
啞	悞	吟	回	主	輝	克	矜

Anh về trúc đá cao bằng ngọn tre,
 Anh đi lúa chừa chừa vôi,
 Anh về lúa đá đồ hoe cấy cấy,
 Anh đi em chừa có chông,
 Anh về em đá tay bông tay mang,
 Ba năm trên thi lúa đơm,
 Ngày thời canh cấy tới gần việc quan,
 Chém tre ngả gỗ trên ngàn,
 Hông ăn cơm kho phở năn cũng ai,
 Đi đi tiếng lạy làm lo,
 Bông sơn thời cũng dãi cho giường mồi,
 Chạy thiếp là thầy thiếp đi,
 Hay chường mai trồng cho tới đứng long,
 Chín con tài bỏ cho chông,
 Cối theo thầy thiếp cực long tới thay,
 Khất cao là nức Ean viên,
 Thanh nhân vô sự là tiên trên đời,
 Tiếng ai như tiếng dục dục,
 Ăn gạo thời ít ăn khoai chi nhiều,
 Bông nay có chừa Thuần, Nghiêu.

民
械
術
綉
術
崖
罍
棗
溪
門

閑
銀
拱
顛
塘
蘆
麻
膊
尋
癩
武
兜
計
生
朱
吃
神
誓
禹

調
靚
塵
晷
悃
叟
台
魏
魏
症
於
包
頭
極
寧
魏
河
叟
擬

泣
解
蓓
濁
拱
豆
腦
橘
丐
疝
辰
計
禿
媿
萬
媿
延
趨
鮒

惠
沒
揔
諾
偃
叟
吐
辰
木
瘡
慈
極
底
搏
浦
魏
坦
鮒
術

霽
沙
些
沙
庸
辰
穉
矜
杖
得
大
冷
澆
朋
罍
罍
罍
罍

恩
淹
台
淹
蓮
餽
覽
腦
匹
仍
於
淹
英
矜
掩
沛
生
暖
飢

邁
清
埃
停
腦
極
群
辰
辰
暖

暖 南 五 進 罍 台 二 進 匹

Gió ớn mùa hè khắp đều muôn dân,
 Lông Lư một giải trong ngàn,
 Thanh thời tạo gầu bạc thăn cứng nèn,
 Lông Lư mìn đượ người đem,
 Di lên phò Uyển cũng quên đường về,
 Dải thời ăn đẩu ăn khoai,
 Dưng thảy lúa giò tháng hai mà mừng,
 Tháng chín thời quít đở trôn,
 Tháng ba ngày mọc cái con tìm về,
 Những người lơ ghé đũ si,
 Chàng ở Đại - tú thi ở Vũ - nhai,
 Lông Kim chẳng kê vào đẩu,
 Con anh bông Đẻ tọc đẩu kê ra,
 Cầm bưng bác mẹ chẳng sinh,
 Thời em ra phò Vạn - minh cho về,
 Phải là con mẹ con cha,
 Thời bình ra đất Duyên - hà, Chấn - Khê,
 Bông bốn cái đi ăn thê,
 Bông lani cá về cá viết Vũ - môn,
 Bông năm, mười bốn, hai mười ba,

咄	埃	奔	半	拱	畧	術	空
返	咄	埃	奔	牛	霖	芸	空
極	得	隄	諾	拱	術	弼	空
帽	返	饒	徐	渡	富	兇	功
襖	步	辰	汝	步	辰	陞	功
	返	饒	自	渡	大	同	帽
	饒	咄	色	固	黠	麻	帽
	棋	鉞	奴	色	怙	英	群
	裾	半	賜	沒	萌	空	群

明	蓬	霜	躡	包	棟	夜
許	蒙	罌	朱	鸚	奴	雷

東	英	群	打	鉞	女	催	黃
鞞	黃	岡	叟	凶	色	餓	坡
弓	園	固	稽	半	朱	喂	坡
勺	船	色	旦	渡	英	蓮	椀
	英	極	北	椽	跖	酪	椀
	鮪	鱗	群	於	於	娘	椀
	萋	集	翔	群	勤	勾	翔
	些	術	些	挽	萋	集	翔
	祀	鮪	鱗	燭			

Dù ai luôn bán cũng là về không.

Dù ai luôn bán mướn nghề,

Gặp ngay cơn nước cũng về tay không.

Gặp nhau từ bên Phi - nhi,

Chẳng đi thời nhỏ đi thời lương công.

Gặp nhau từ bên Đại - đồng.

Quên nhau hay đã có chồng mà quên.

Cô bạc nó đã ghét anh,

Đó quân bán hết một manh không còn.

Bưởi gió rụng chui vào đồng dạ,

Hổ mông ra cho qua nó nhai,

Anh còn đánh bạc nửa thời,

Hoàng - cường ăn ít đã no,

Đông - viên có lúa bán cho kẻ Hoàng,

Chuyện đã đến bên anh ở,

Sao anh chẳng bán cầu nơi lên hồ,

Cá bống còn ở trong hang,

Cá rau tập tang còn ở ruộng giầu,

Cá về hồ uẩn còn cầu,

Câu loại cá bống nấu rau tập tang.

	?	?	?	?	?	?	
枯	躡	筋	麵	鋤	錢	拱	摸
色	仍	得	扶	轔	駿	蠟	隄
賢	害	榦	鼓	吏	害	餒	隄
	寔	他	拱	体	俚	樓	鼓
兩	齡	拱	体	娘	妯	媵	鼓
	一	辰	部	吏	部	兵	雙
	辰	部	辰	部	刑	拱	雙
	次	部	辰	特	部	工	雙
若	朋	部	礼	褲	翁	叶	術
	憫	浪	祭	酒	即	中	術
群	如	主	事	袂	椿	麻	終
	官	文	決	沒	銅	錢	終
曉	朋	官	武	迭	權	郡	公
	立	嚴	埃	豎	細	斯	公
黜	官	道	壇	朱	民	俶	憫
	茂	希	太	祖	太	宗	憫
隄	擱	隄	攢	隄	擱	隄	擱
	文	辰	九	品	色	品	擱
武	辰	六	品	群	擱	勑	侯

Thô chân gân mặt đất tiên cũng mua,
 Những người thiết đại lung ong,
 Dã khèo thỏ chông lại khèo mũi con,
 Chọc thài cũng thê lại thêu,
 Hiến lãnh cũng thê măng dâm mẹ chông,
 Nhất thoi bộ - lại, bộ - binh,
 Nhì thoi bộ - hộ, bộ - hình cũng song,
 Chích ba thoi trước bộ - công,
 Nhược bằng bộ - lễ lấy ông xin về,
 Cbuôn rặng kê - liêu, lang - trung,
 Côn như chủ - dũ lấy chúng mã đông,
 Quan văn một một tông tên,
 Cui bằng quan vũ một quyền quân - công,
 Lập nghiêm ai giám tể gần,
 Bối quan nhón nhón cho dâm nó nhón,
 Dối vua Thái - tổ, Thái - tông,
 Con bê con giắt con bông con mang,
 Văn thoi của phẩm đá sang,
 Vũ thoi lục phẩm con mang quóm hầu,

帚 吳 邑 進 耘 傘 鑽

托 窳 陰 府 極 撻 特 斂

住 蒞 打 醑 秘 裨

托 窳 陰 府 劍 斂 帚 吳

快 饒 三 四 崗 拱 踟

七 八 滝 拱 澀

四 九 三 十 六 岩 拱 戈

功 英 扯 筭 單 蒲

隄 婦 侈 迭 英 撫 隄 掩

功 英 捐 莫 捨 膈

隄 婦 侈 迭 隄 掩 道 斂

膈 耘 噲 概 吻 吻

膈 進 禮 歛 傑 啞 禁 同

仇 銜 固 館 亭 清

仇 鶴 辰 固 邑 奇 邑 踴

進 叢 括 船 窳 摠

進 珍 枕 餅 台 進 遶 神

白 鶴 道 路 二 社 市

帶 些 時 珍 時 蜀

固 沒 膈 叢 吏 餘 番 森

Vua Ngô ba mươi sáu năm sáng,
 Thái hoàng âm phủ chẳng mang được gì,
 Chi - Chấn đánh nước bị tử,
 Thái hoàng âm phủ hơn gì vua Ngô,
 Yêu nhau tam thế này cũng treo,
 Chết bất sống cũng lại.

Béo của tam thập lục cũng qua,
 Công anh chẻ nữa đàn bò,
 Con chi đi một anh vợ con em,
 Công anh rọc lá gói nem,
 Con chi đi một con em lợn chông,
 Chẳng chín⁶ gói cấy ao ao,
 Chẳng mười lúa chín mớ dao cầm đồng,
 Kế thêu có quân đánh thanh,
 Kế học thi có ba kỳ ba ve?
 Mười tám heo thuyên xuống bơi,
 Mười chín dăm bánh hai mươi nước chần.

Bach. học, Luận. lộ nhị xã thị.

Cho ta ngày chín ngày tu,
 Có một tháng tám lại dư phiên dăm,

趨
英
山
隔
边
掩
岗
鞞
烟

埃摸掩術由鞞山沒極西於群陵色陵陵烟罍烟
喂花浪劍掩朱屏弓牯固蝓規色饒群誇吏誇罍登
女果掩准奔塊幣館蟬庙吏撰饒轍辰陵沛烟邁辰
衲制憫衙半新塢買吏边回半轍噲岗燧韶赫特創
矯森趨門賒巡極巴麻東亭摸陵界拱欣踰欣庄舉
性中奔對斯英賒墻曉回輸准隸岗群烟盡陵咳方

秋
巡
低
同
厨
吊
嫩
寔
烟

Ai ơi nhớ lấy kẻ nhâm,
 Đi mua hoa quả chơi rằm trung thu,
 Em rặng em muốn đi buôn,
 Anh về kiếm chôn nhà môn ngôi tuấn,
 Dù em buôn bán xa gần,
 Làm sao cho khỏi cửa tuấn anh đây,
 Sơn - bình, chợ - lồi chẳng xa,
 Cách một cái quán mấy ba quảng đồng,
 Chẳng tên đứng lại mã trong,
 Bên tây có nước bên đông có chùa,
 Ở trong lại có đình thờ,
 Em còn ken chọn bán mua chôn nào,
 Núi Giang bao nhiêu tuổi giàng già,
 Núi bao nhiêu tuổi gọi là núi non,
 Giang còn thì núi cũng còn,
 Giang khoe giàng to hơn tên,
 Sao giàng lại phải chịu hôn đám mây,
 Đền khoe tên to hơn giàng,
 Đền ra tiếng gọi được chẳng hái tên,
 Đền gọi thì sáng bên phường.

烟 碎 辰 創 頭 策 茹 碎

山 東 社 俗 尚 重 聘

17a

山 東 社 俗 尚 重 聘
以 糶 秘 婚 山 東
鮑 款 辰 逃 錢 重 如 嫩

臨 洮 雕 梁 二 社 勝 會

民 仁 邊 爭 祇 菓 球 紵
安 平 泰 驕 數 凭 紵

宣 光 省 轅 歌 謠

媵 憫 啞 紺 大 同 窮 英
蓮 甫 吉 大 同 窮 英

晦 埃 蓮 秀 固 大 能 諸
啜 姑 秀 固 大 能 諸

辭 固 鞅 辭 外 辭 鞅 鞅
吟 鞅 辭 外 辭 鞅 鞅

諒 山 省 轅 歌 謠

次 一 辰 鞅 支 稜 駝 駝
而 橫 契 同 登 駝 駝

固 同 娘 蘇 氏 厨 三 清
躡 蘇 氏 厨 三 清

躡 蘇 氏 厨 三 清

Đến tôi thì sáng đầu giường nhà tôi,

Sơn - đồng xã tục thường trong đình

Lâm giai lý vợ Sơn - đồng,

Chết tôi thời ít liền chông như non,

Lâm - thao, Diêu - lương nhị xã tháng hội,

Hai bên giành lấy quả cầu,

Dân an bình thái sống lâu vững bền.

Truyền - quang lĩnh ? ca dao

Muôn ăn cơm trắng nước trong

Em lên phố - cát Đại - đồng cũng anh,

Đi lên phố - cát Đại - đồng,

Hội thăm cô - tú có chông hay chùa,

Có chông năm ngoái năm xưa,

Năm nay chông bỏ thời chùa có chông,

Lạng - sơn lĩnh ? ca dao,

Chết nhất thời bầu Chi - lạng,

Chết nhì Cây - khí, Đông - đảng, Kỳ - lừa,

Đông - đảng có phố Kỳ - lừa,

Có năng Cô thị có chùa Tam - thanh

Chân đi ba bước lại giường,

奔
庄
埃
穿
釘

移
奔
英
升
共
殺
伴
逗
娑

曾
移
愠
春
藤
躡
埃
得
厨

渚
樣
固
濕
待
木
別
迤
如

蘭
同
燔
鮓
別
渚
泮
仇
乞

群
奔
檝
愠
得
東
渚
綠
永

掩
移
奔
鮓
愠
方
壺
群
綠

傷
移
得
銅
罽

洗 梗 扶口 南五 點 梗 扶口

行
霜
之
催
頭

祗
鵲
鼎
穿
心
終
辰
吞
竈
空

暄
災
如
澆
雄
貼
雄
燭
沫
珣

渚
狂
旦
眈
英
事
英
焯
焯
打

裊
災
貢
返
仇
閔
哨
於
遙
麻

辰
眉
翁
澗
陷
菘
沒
珣
奇
賊

綠
如
匹
泮
喂
馱
饒
罽
鞞
打

黠
南五
吞
欣
極

176

Khiêng em còn bé chừa tiếng đi buôn,
 Đi buôn có dáng đi buôn,
 Đi buôn cau hèo có buôn anh chàng,
 Cá buôn cá lội thung thàng,
 Người buôn người biết dài tăng cũng ai,
 Phụng đồng chia mọc sao mai,
 Dồng hồ chia cạn biết ai bán cũng,
 Con duyên kẻ đon người đũa,
 Hết duyên vàng ngắt như chia bã - danh,
 Một cảnh tre năm bảy cảnh tre,
 Đẹp duyên thì lấy chó nghe họ hàng,
 Nhà may tôi chó tôi già.
 Năm ba ông Công tên nhà ngay mùa,
 Lòng còn gặp lúc sông cũng,
 Giỏi ỏi hăm kẻ anh hùng làm chi,
 Người đời muôn sự của chung,
 Hòn nhau một tiếng anh hùng thì thôi,
 Ra tay cầm lửa đốt giới,
 Chẳng may cả giới lửa rơi xuống đất,
 Đánh giặc mà đánh tay không.

18a

他	術	墩	炫	揚	弓	擗	猫
阻	多	泣	巴	彼	矜	州	躡
詔	術	墩	炫	犹	厨	錦	翁
空	隄	埃	罟	極	隄	吒	縵
底	埃	罟	極	固	晏	欣	窮
鞞	固	吒	媿	媿	辰	空	窮
蕞	吒	媿	固	如	彈	兜	蛛
余	媿	松	壻	娘	媿	傷	馱
補	媿	松	如	櫻	媿	糝	馱
吠	帝	空	料	朱	低	祭	馱
	融	辰	隄	極	朱	昌	馱
	辰	款	餽	心	文	隄	馱
	包	暴	餅	糶	固	紅	馱
	苾	媿	疖	固	當	群	馱
	裊	馱	朱	當	鵬	羈	馱
	功	莊	點	鵬	裸	買	馱
	吠	隄	徐	裸	巴	馱	術
	媿	徐	馱	馱	朱		

Cha về xó bếp giồng cung bán mèo,
 Di khắp ba bề chín châu,
 Giở về xó bếp chứt chũ gặm chân,
 Con ai là chẳng con cha,
 Cháu ai là chẳng cháu bà cháu ông,
 Có cha có mẹ thì hôn,
 Không cha không mẹ như đàn không giầy,
 Con mẹ có thừng mẹ đầu,
 Dẻ cho chàng rẻ, nạng đầu thừng cũng,
 the giữa như chuỗi chín cây,
 Sao đây không liêu cho đây liêu cũng,
 Lòng thời con chẳng cho ăn,
 Chết thời xôi thịt làm vụn Nè nuôi
 Bao giờ bánh - dức có tương,
 Ngày đời mẹ ghé có thừng con chông,
 Lạy chông cho đang tâm chông,
 Bỏ công trang điểm mà hồng nắng đèn,
 Giầy con tui thuo con thờ,
 Giầy vợ tui thuo bỏ vò mồi về,
 Có con gây giồng cho con,

跌 疎 錢 料 吊 男 韞 霸 朱

茹 嫩 疔 鯰 虛 嚙 衤 吒 輔 策 隹 能 長 兜 辰 仍 買 啞 旦 滝

嫩 群 群 鮎 歎 極 啞 隹 罌 躡 傷 媿 齊 埃 志 仍 賤 固 分 坡

諾 睪 隹 悔 啞 吠 朱 媿 梗 罌 媿 匏 極 負 固 旦 賤 余 挽 濕

搏 徐 睪 啞 啞 極 狝 隹 搬 難 咳 隹 丕 固 霸 挽 昧 辰 固 洛

搜 梭 徐 極 極 隹 餒 辰 拵 隹 媿 傷 傷 吊 辰 霸 隹 薺 埃 鷺

甄 挽 隹 鮎 得 蟻 浪 拱 高 罌 喂 媿 辰 吞 以 效 罌 固 仍 丐

固 吠 他 梗 媿 傷 能 路 空

186

Có ch^ong g^anh v^ac m^uc m^on n^hu ch^ong,
 U^an c^ay t^u th^u c^on n^on,
 Gi^ay c^on t^u th^u c^on c^on ng^ay th^o,
 C^a ch^ang ^an m^ui c^a sⁱoⁿ,
 N^gu^oi ch^ang ^an n^hoⁱ n^gu^oi h^ui,
 D^e c^on ch^ang gi^ay ch^ang n^an,
 Ch^ai n^ang m^ui l^on ch^o ^an l^ay tⁱoⁿ,
 C^ung thⁱ c^on m^e c^on ch^a,
 C^an^h c^ao v^un x^oi c^an^h l^a b^o lⁱu,
 B^on c^on ng^oi b^on ch^an gi^ang,
 M^e ^ai m^e h^oi m^e th^ung c^on n^ao,
 M^e th^ung c^on i^et m^e th^ay,
 Th^ung th^oi th^ung v^ay ch^ang t^ay t^ru^ong n^am,
 Gi^oi n^ao c^o p^hu ^ai đ^au,
 H^ay l^am th^oi gi^au c^o chⁱ th^oi n^en,
 L^oi gi^au đ^em đ^en r^ung r^ung,
 L^oa l^a c^on m^at t^ra^o t^ru^ong m^oi gi^au,
 C^o k^ho thⁱ m^oi c^o ^an,
 K^ho^ong n^hu^ong ^ai c^o đ^em p^hoⁿ đ^en ch^o,
 C^ai c^o l^an l^oi b^o sⁱng.

錢

黏

辰

吱

裴

瞞

啞

萌

黏

情

固

多

蹀

鞞

固

蓬

碎

吱

強

情

極

情

半

推

萌

唇

劫

些

些

連

空

春

辰

矯

些

碎

軼

軼

鮫

薄

輪

薄

梗

棒

震

朱

停

洵

如

霆

仍

鴟

俶

袂

堆

葭

朱

默

鮫

子

邊

子

掖

子

極

於

底

沁

洵

拱

蹀

矯

躅

制

侶

朱

駒

辰

余

君

底

君

女

君

里

啞

返

些

濁

低

嬌

春

蹀

喂

囿

以

碎

吱

燭

得

麻

得

麻

得

干

英

渚

術

咄

雙

袂

制

鞞

埃

木

埃

荼

軼

駒

責

詞

責

花

責

花

勸

尼

些

靜

帝

憫

丐

枉

朱

茶

固

制

堰

劫

咄

19a

Muốn lấy vợ đẹp nhưng không có tiền,
 Chơi xuân kẻ hèn xuân đi,
 Cái giá đồng tộc nó thì theo sau,
 Đi ỏi chơi lấy kẻ già,
 Bằng mọc có lúa đời ta nhờ thì,
 Đi làm cho cái tôi ngông,
 Cho giữa tôi khi cho chóng tôi chi,
 Chồng chē thì mặc chóng chē,
 Giữa khi nào mây cá trên cang bụi,
 Trách người quân tử bạc tình,
 Có giường mà đề bên mình chẳng soi,
 Trách người quân tử bạc tình,
 Chơi hoa mà nở bẻ cành bán dao,
 Trách người quân tử vung bụi,
 Vườn hoa thiên lý chẳng che mảnh mảnh,
 Thuyền anh ăn ở cho lành,
 Hiệp mây chưa gặp đề giành kiếp sau,
 Ca vè ta tám ao ta,
 Dù trong dù đục ao nhà ta quen,
 Dạy song dạy cũng mây liền,

帝	貫	低	拱	吟	錢	老	迤
帝	帝	雙	低	拱	靈	鞞	公
帝	隄	都	督	低	招	晏	湖
帝	帝	鑽	低	拱	銅	黥	湖
帝	花	干	里	低	蓮	西	湖
職	埃	啞	棹	媿	辰	吁	鼓
職	掩	群	蘭	渚	緘	裊	鼓
仇	紅	顏	埃	劍	埃	兜	鑽
仇	車	紕	齋	得	樓	曷	鑽
仇	屯	霸	長	吏	霸	添	時
仇	諱	辰	諱	奇	臆	吝	時
賦	效	龜	以	極	疔	昌	時
賦	虧	越	劍	朱	能	怗	時
賦	能	以	麻	極	朱	怗	時
賦	之	以	彰	以	禍	怗	時
賦	得	時	禡	如	異	禡	時
賦	辰	禡	禡	禡	積	尼	時
賦	吒	茂	禡	術	備	禡	時
賦	眾	迭	伴	禡	些	傷	時
賦	鼓	些	禡	禡	些	傷	時

196

Dây quan dây cũng chín tiền sáu mươi,
 Dây song dây cũng mấy già,
 Dây con đò - đòe dây cũng chài ba quân - công,
 Dây sừng dây cũng đống đên,
 Dây hoa thiên lý dây sen Cây - hồ,
 Di ăn cau cười thời xin,
 Cuộc em con bé chưa nên lạy chông,
 Hồng nhan ai kếm ai đầu,
 Hề xe chi? thăm người sâu hạt văng,
 Dã giầu thì lại giầu thêm,
 Dã khó thì khó cả đóm lân ngày,
 Lỡ nghèo làm chẳng nên giầu,
 Chích khuya dậy sớm cho đau lưng sườn,
 Hay làm mà chẳng hay lo,
 Làm chi làm làm làm cho nhọc mình,
 Người thời mở bày mở ba,
 Người thời áo rách như lá áo tôi,
 Cha đời cái áo rách này,
 Bất chúng mặt bạn về mây áo ới,
 Chông ta áo rách ta thương,

得 吊 罍 傷 恚 慤 慤 智 饒 踰

默公媼斤空軼極除默蜀祕岩媿徽欣外打憊低隄

方極空極吞傷恚辰酈逝書戈獵吏蕘得恢茹細而二

冲於得於得朋軼鉞釅參遂止摸色吏答署坦騎媿

綿吞媼吞蜀朱鉞棋媽也效諾愔交點对媿於馭一

襖鞫黜鞫空埃棋枞糶繞鞘崧帽糶粧頑汶頑震茹

得吞舛吞啞傷軼勸茶娑醜岌糶棹紅坤終坤袖於

軼 得 得 黜 醜 料 姥 脰 鵲

Chồng người áo gấm trong phòng mặc người,
 Giới sao giới ở chàng công,
 Người năm bảy vợ người không vợ nào,
 Giới sao giới ở chàng căn,
 Người ăn không hết người lần không ra,
 Chường ai cho bằng thường chông,
 Bối chông cõ bạc nên lòng chàng thường,
 Khuyên chàng cõ bạc thì chia,
 Rượu, chè, giai gái say sữa mặc lòng,
 Bà già đã tám mươi tuổi,
 Ngồi trong cửa sổ đưa thư lấy chông,
 Gặp ghen nước chảy qua đèo,
 Cháu già tấp tễnh mua heo cưới chông,
 Cậu già giao sắc lại non,
 Gai hồng trang điểm lại giòn hơn xưa,
 Khôn ngoan tôi đáp người ngoài,
 Già chung một mẹ chó hoai đánh nhau,
 Khôn ngoan ở đất nhà bay,
 Dù che ngựa cưới tôi đây phải luôn,
 Ở nhà nhất mẹ nhi con,

些
坤
制
埃

欣
依
吊
外
啣
競
朱

艷
別
時
澆
幽
辰
調

吏
妬
別
擲
沒
凶
達

仇
別
媿
趨
此
極
褐

彰
朱
余
鉅
拱
間
埃

外
趨
茹
撻
嗃
世
仍

罍
於
極
空

終

Ra ngoài làm hết lại gần hơn ta.
 Đi cho biết đó biết đây,
 Ở nhà mấy mẹ biết ngày nào khôn,
 Muốn chiêm đi thăm nước ngoài,
 Chẳng kêu cũng thú một vài tiếng chơi,
 Chế gian chẳng ít thì nhiều,
 Không những ai để đặt điều cho ai.

Chung

10
11
12
13
14

15
16
17
18
19

20
21
22
23
24

25
26
27
28
29

30
31
32
33
34

35
36
37
38
39

40
41
42
43
44

45
46
47
48
49

Clay

